

## متن پرسش

سلام: بنده طلبه پایه دوم حوزه مشکات هستم، این ترم به ما درس نهج البلاغه ارائه شده و پژوهش علمی ترویجی مبتنی بر نهج البلاغه از ما خواسته شده، بنده در انتخاب موضوع، موضوعی رو از کتاب کربلا مبارزه با پوچی های شما الهام گرفتم مبتنی بر نحوه مواجهه با تاریخ در نهج البلاغه و اونجا مبتنی بر این جمله امیرالمومنین (ع) در نامه به امام حسن (ع) که می فرمایند: «گونه ای با گذشتگان زندگی کردم که گویی یکی از آنان شدم» می خواستم در مورد تایخ حضوری یه تحقیق چند هزار کلمه ای بنویسم، با یه جستجو متوجه شدم مطلب خاصی توی این موضوع تولید نشده، خواستم اگر مقدور است در معرفی منابع و یا اگر ایده ای دارید بنده رو یاری کنید. در ادامه طرح اولیه را که حوزه قبول کرده براتان می فرستم که بیشتر با مراد بنده آگاه شوید: الگوی مواجهه با حوادث تاریخی در نهج البلاغه روش معمول در فهم حادثه‌های تاریخی اینگونه است که به واسطه آثار، بقایا و متون تاریخی درکی حصولی از آن به دست می‌آوریم اما گاهی به وسیله اتحاد روحانی با حادثه مذکور، محقق به آن حادثه وصل شده و نه تنها شناسای آن بلکه به بازیگر آن حادثه تبدیل می‌شود. این روش تنها با شناخت حضوری از تاریخ به دست می‌آید. تاریخ حضوری درآمدن از امروز و فردا و وارد شدن به ساحت اقدس وقت حضوری است. تمام تلاش عرفان عملی فهم حادثه‌ها از این طریق است به همین دلیل در اشعار فراوانی مضامینی اینگونه وارد شده که: صوفی ابن وقت است ای رفیق. در نامه ای از امیرالمومنین به امام حسن (ع) وارد شده است که: چنان در احوال گذشتگان نظر کردم که یکی از آنها به حساب آیم و گویی با آنها زندگی کرده ام. از این روایت این ایده به ذهن خطور می کند که نحوه مواجهه حضرت امیر (ع) با تاریخ نه از جنس مطالعه بلکه از جنس تدبر حضوری و هم عالم شدن با آنان بوده است. راز مطرح کردن روایت‌های تاریخی از زندگی انبیاء توسط قرآن در همین نکته نهفته است. هدف نه بیان نکاتی تاریخی بلکه هم عهد شدن و هم تاریخ شدن با زندگی آن نبی است. اگر تاریخ پا در صحنه حضور بگذارد به فکر و ذکر منتهی می‌شود در غیر این صورت تنها اساطیر الویلینی بیش نیست. لازمه این نوع نگاه به تاریخ تبیین فلسفه تاریخی یا به عبارت دقیق تر تبیین نوع جدیدی از حکمت تاریخ است. کلید واژه ها. فلسفه تاریخ. حکمت تاریخ. تاریخ حضوری. وقت اقدس. مفسر حضوری حادثه ها. عالم حوادث تاریخی.

## متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: فکر می‌کنم در مواجهه‌ی حضرت با معاویه و نامه‌هایی که حضرت در این

رابطه نوشته‌اند، به کمک شرح نهج البلاغه‌ی ابن ابی‌الحدید نکات خوبی به‌دست آورید. در ضمن جلد چهارم کتاب «عنصر شجاعت» از آیت‌الله کمره‌ای در تبیین فضای تاریخی امیرالمؤمنین «علیه‌السلام» در کوفه نکات ارزشمندی را در اختیار شما می‌گذارد. موفق باشید